

Bc. Dušan Sládečka

Substantivní fráze v psaném a mluveném akademickém diskurzu / The Noun Phrase in Written and Spoken Academic Discourse

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky, diplomová práce, srpen 2016, 77 stran + příloha

Posudek oponenta

Diplomová práce Dušana Sládečky porovnává realizaci substantivních frází v mluveném a psaném jazyce užívaným v akademickém prostředí s předpokladem, že NP ve vědeckých článcích budou vykazovat vyšší míru kondenzace realizovanou pre a postmodifikací, než přednášky, které se blíží v některých rysech konverzaci.

V teoretické části autor popisuje strukturu NP, zejména s ohledem na modifikaci a její složitost, a zabývá se i otázkou koordinace premodifikátorů či restriktivitou. Kapitola 2 charakterizuje styl odborných článků zejména z hlediska kondenzace a ne/explicitnosti vyjadřování vztahů v rámci NP, Kapitola 3 pak představuje základní rysy a funkce univerzitních přednášek, jejichž popis máme k dispozici až s nástupem korpusů a které vykazují rysy typické pro mluvený jazyk, jako jsou výplně, vágní výrazy či interaktivní prvky. Autor se zamýšlí i nad funkcí přednášek jako monologu s funkcí „*disseminating knowledge, rather than constructing it*“ (str. 31) – na tomto místě se tedy nabízí otázka, zda by nebylo vhodnější pro srovnání mluveného a psaného jazyka zvolit učební texty místo odborných článků tak, aby více parametrů zkoumaných registrů bylo shodných.

Materiál pro vlastní analýzu je popsán v Kapitole 5 (Kapitola 4 v práci chybí) a představují jej části tří transkriptů z BASE (humanitní vědy) a části tří článků z odpovídajících oborů, z nichž autor excerpuje po 35 NPs z každého zdroje, tj. celkem 210 NPs.

Analytická část (Kapitola 6) sleduje na získaném materiálu postupně ne/přítomnost pre/postmodifikace, syntaktickou funkci NP, délku a formy modifikace, a to pro psaný a mluvený vzorek nejprve samostatně a následně je porovnává. Pro psaný jazyk je charakteristická modifikovaná NP, v mluveném vzorku převažují jednoduché fráze (komplexně modifikovaných je jen 6% oproti 24% v psaném vzorku). Dalším sledovaným rysem je délka NP, která je v psaném vzorku průměrně dvakrát delší. Jakým způsobem je délka fráze počítána: např. str. 46 se uvádí příklad 6 na frázi o 17 slovech (*the point of view ...*), příklad má slov méně. Podobně na str. 49 *the average length of the object NP with postmodification being 15 words, e.g. a history ...* kolik má uvedená NP slov? K srovnání délky NPs na str. 47 - jde u odůvodnění maxima v mluveném transkriptu (30 slov) skutečně o individuální styl nebo spíše o charakteristiku mluveného registru zmíněnou na str. 30-31?

V oddíle 6.2 je sledována syntaktická funkce frází – na základě jakého předpokladu jsou odděleny výsledky pro předložkové realizace větných členů? Jak byl syntakticky klasifikován příklad 4.b ze str. 46? Jak se autor dívá na restriktivitu - např. v př. 4.b na str. 46 se příklad uvádí bez čárky, zatímco ve zdrojovém textu čárka je. Je *overcoming* nutně postmodifikátor?

Autor dále koreluje pozici, syntaktickou funkci a délku NP – zejména u adverbiálních určení.

Poslední sledovanou charakteristikou je realizační forma modifikace, kde dle očekávání u postmodifikace převládá předložková fráze v obou vzorcích (v mluveném není nefinitní slovesná forma). Jde u příkladu 16 na str. 63 *lifted* o vícenásobnou postmodifikaci? Co se týká premodifikace, v obou vzorcích dominují adjektiva (jde skutečně o premodifikaci prostřednictvím NP?, str. 67 a 68, viz str. 13).

Poznámky k jednotlivostem:

Str. 11 ? užívání vlastních příkladů v teoretické části: *able of doing this for me*, stejně tak na str. 13 – příklady na NP uváděné bez ČLENU

Str. 12 – *predeterminers – zero article?*

Str. 17 – *he himself* – jde o postmodifikaci? x vyloučení apozice na str. 16

Str. 28 – **shoda v čísle** např.: *the language appear*, str. 46 – *the average lengths is*, str. 50 *one half of the instances is realized*, str. 51 – *not part of a prepositional cases*, str. 58 – *this suggest*, 62 – *the finite clausal postmodifications contains...*, str. 64 – *non-finite clauses does not figure ...*, str. 69 *The difference between the samples are visible ...*,

Str. 42 – Fig. 4: *the values are given in percentages* x popisek říká *by number of instances?*

Str. 43 – *are both just short of one fifth of the cases ??* formulace

Str. 44 - procentní údaje ve Fig. 6 pro proper noun?

Str. 45 – *in the written samples .. the number is lower than in the written samples?*

Str. 46 – nečíslování příkladů

Str. 50 – *adverbials, it is interesting to note, that* + opakující se *generally speaking*

Str. 54 – *The noun phrases in this function are predominantly simple as well. Twelve out of twenty noun phrases in this function are simple.*

Str. 57 – *more prevalent*

Str. 57 – *as the tables in Figures 13 and 15 show* – Figure 15 v práci nenacházím, Figure 13 ilustruje, zdá se, něco jiného; na str. 67 – *It is clear from Table 10* – jde patrně o Table 15

Str. 60 – *The sections dealing with the analysis of individual sections concluded that the written section does not contain any instances*

Str. 61 – *more complexly modified*

Str. 62 – *the distinguished forms of postmodification were ...*

Celkově se autorovi podařilo vybraný materiál zpracovat a popsat a předložit zajímavé dílčí výsledky, které dokládají odlišný charakter zkoumaných typů textu a dají se korelovat s jejich parametry. Aplikace postupu a výsledky se však místy obtížněji sledují vzhledem k drobným nepřesnostem, občasné formulační neobratnosti a nedotaženému formálnímu zpracování, jako např. číslování kapitol a příkladů, chybné odkazy k tabulkám, a zejména chybějící příloze – jsou zde uvedeny pouze zdrojové texty bez vyznačených NP.

Závěr:

Jak vyplývá z výše uvedeného, předložená studie Dušana Sládečky kritéria kladená na diplomové práce splňuje. K obhajobě ji proto doporučuji a předběžně hodnotím známkou *velmi dobře* či *dobře*.

PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

V Praze, 31. srpna 2016